

G a r a m i G r é t a

Szolnoki bronz szimpózium

A művészettörténész számára mindig az egyik legizgalmasabb élmény az, amikor beleláthat egy különleges technikai eljárás titkaiba, amikor feltárul a „*hogyan tudta ezt a művész megcsinálni*” kérdés válasza, amikor fény derül szakmai fortélyok és műhelytitkok mibenlétére. Minden ilyen élményem között azonban a legszomorúbb és ugyanakkor a legkatartikusabb a viaszveszejtési bronzöntéssel való megismerkedés volt.

Amikor egy bronz szobor előtt állunk, a kiállított alkotás befogadásakor maga a bronzöntés már teljesen másodlagosnak, egy szimpla technikai eljárásnak és érdektelennek tűnik. Ritkán szoktuk tudatosítani magunkban, hogy a bronzszobrok

létrehozása mennyire hosszú, érdekes és jelen esetben allegorikus folyamat. Állandó interakciót igényel a művész és sok más magasan képzett szakember között. Az eredeti művek megalkotásától a bronz szobor befejezésig több hónap, sőt néha évek telnek el. És nem utolsósorban drága eljárásról van szó, ahol az előállítás költségét csak egy olyan minőség alapozhatja meg, amit kifejezetten e technika, ez az anyag hívhat életre.

Az itt látható kiállítás az ez évi szolnoki bronzöntő szimpózium termése. A szimpóziumot idén 7. alkalommal szervezte meg Baráth Fábián szobrászművész, hogy néhány hét erejéig lehetőséget teremtsen maga és szobrásztársai számára, hogy kiszakadva

Szabó György Időkerekében az időtlen körforgás jelenik meg

a megrendelői és köztéri szobrászati feladatokból, önálló, saját belső invencióikat megvalósító műveket hozhassanak létre elsősorban hagyományos viaszveszejtési eljárással.

Az úgynevezett viaszveszejtési bronzöntés módszerének lényege, hogy az alkotó által viaszban kivitelezett elsődleges szobrot agyagba burkolják, majd ebben kis viaszrudakból készült csatornákat képeznek. Ezt a modellt hevítik, aminek következtében

a viasz megolvad és távozik a szellőzőnyílásokon keresztül, és egy üres negatív agyaghéj-nyomot hagy maga után, amelybe a felolvasztott folyékony bronzot bele lehet önteni. Miután ez lehűlt, az agyagot fel kell repeszteni, hogy előtűnjön a viasz eredeti bronz másolata, amelyet aztán csiszolni, cizellálni és patinázni lehet.

Ebben a bonyolult folyamatban eljön tehát egy pillanat, a legszívbemarkolóbb rész, amikor rombolni

Baráth Fábrián / Sztélé-sorozatának darabjai a művészettörténet legősibb emlékoszlopaiból inspirálódnak

kell. Amikor az eredeti műalkotás, ami a művész alapvető gondolatát, primér ideáját tartalmazza, megőrzi kezének, mozdulatainak a lenyomatát, ami egyedi és megismételhetetlen, az eredeti, viaszból készített szobor, a művelet során elpusztul. Felmerülhet a kérdés, hogy miért mond le erről az alkotó, miért nem állítja ki az eredeti szobrot? Mi az a kvalitás, mi az a szándék vagy üzenet, amiért felcseréli a kortárs művészet istenét, az originalitást?

A mediális jellegű művészetben az anyag, sőt a technikai eljárás folyamata is üzenet-hordozó. Mind az egész projekt, mind az egyéni munkák értelmezésekor olyan jelentésrétegek mutatkoznak meg, amelyek az eljárásban és annak folyamatában rejlő tartalmat közvetítenek. Az alkotás folyamatának értelmezése tehát, véleményem szerint, nem csak növeli e műalkotások szakmai, technikai megbecsülését, hanem feltárja azt a

Gilly Tamás szobrászművész alkotása

szenvedélyt és művészi szándékot, amellyel az itt kiállító alkotók dolgoznak, és amely alkotásaikban is visszaköszön.

A bronz szobrok rendkívül tartósak, nehezen károsíthatók, és nem veszítenek az értékükből, hiszen ismerünk ötezer éves darabokat a művészettörténetből. Ennek az anyagban rejlő tartósságnak nem is a fizikai, hanem inkább a szellemi jellemzőiben, szakralitáshoz való kapcsolódásában és a technika ősiségében megfogalmazódik egy állandó, örök szépség keresésére törekvő értékrend és művészi állásfoglalás.

Az egyszerű és tiszta formák által megidézett árkádiai idill és béke iránti vágy pl. Révi Norbert munkáiban. Vagy az épp ellentétes stílusú, mitikus pillanatot megjelenítő Pogány Gábor Benő dombozművében. A hétköznapi művészi magányának keserédes, árnyékos és fénylő pillanatai, vagy akár az összezárt együttlétnek a kávésbögrék összebújásában visszaköszönő szeretete Boros Miklós Reggel, Délben, Este és Mosatlan címet viselő sorozatában. Szintén az örök kérdést fogalmazza meg Gálhidy Péter egyetlen őszi falevélbe sűrített

alkotása: hogy Babits-t hadd idézzem: „*vagy vedd példának a piciny fűszálat: miért nő a fű, hogyha majd leszárad? miért szárad le, hogyha újra nő?*” Ez az időtlen körforgás jelenik meg Szabó György Időkerekében. Vizitáció c. alkotása pedig a mostani különös, apokaliptikus gondolatokat ébresztő mindennapjainkat idézi, amelyben a túlvilágba át-lépő öregjeink száma szomorú isteni hírnökként int ránk. Baráth Fábán Sztélé-sorozatának darabjai a művészettörténet legősibb emlékoszlopaiból inspirálódnak: az aranylón csillogó és mégis fel-mart-roncsolt felületek egyszerre hordozzák ősi dicsőséges hőstettek és közben egész civilizációk végleges eltűnésének üzeneteit.

A bronz szimpózium nem csak egy tradíció tiszteletéről szól, hanem egy hagyományos technikának az újragondolásáról és a műtárgy érzéki materializmusának jelenkori lehetőségeiről. Szakmai alázatról, amelynek fontos mozzanata a lemondás képessége a maradandót alkotni akaró művészi folyamat érdekében. Az individuum visszavonulásáról az üzenet formába és anyagba transzponáltsága és az örökkévalóság megidézésének érdekében

Boros Miklós János / Reggel, Délben, Este és Mosatlan címet viselő sorozatának részlete

Révi Norbert szobraiban megjelenik az „egyszerű és tiszta formák által megidézett árkádiai idill és béke iránti vágy”

Gálhidy Péter / faágakkal, természeti formákkal kísérletező munkáit láthatta a közönség

Fotó: Miglinczi Éva